KOMMISSIONENS BESLUTNING

af 3. december 1986

om den belgiske regerings påtænkte støtte til investeringer foretaget i Moustier af en planglasfabrikant

(Kun den franske og den nederlandske udgave er autentisk)

(87/195/EØF)

KOMMISSIONEN FOR DE EUROPÆISKE FÆLLESSKABER HAR —

under henvisning til traktaten om oprettelse af Det europæiske økonomiske Fællesskab, særlig artikel 93, stk. 2, første afsnit,

efter i overensstemmelse med denne artikels bestemmelser at have givet de interesserede parter en frist til at fremsætte deres bemærkninger, efter gennemgang af disse bemærkninger, og

ud fra følgende betragtninger:

I

Ved den belgiske lov af 17. juli 1959 om indførelse og samordning af foranstaltninger til fremme af den økonomiske ekspansion og opbygningen af nye industrier samt den dertil knyttede »arrêté royal d'exécution« af 17. august 1959 [1] blev der indført generelle støtteforanstaltninger til fremme af det belgiske erhvervsliv, bl.a. i form af rentetilskud for lån til investeringer, statsgarantier for de lån med rentetilskud, som virksomhederne optager i pengeinstitutter, og fritagelse for ejendomsskatter i fem år.

Ved vurderingen af denne lov efter den i EØF-traktatens artikel 93, stk. 1 og 2, fastsatte fremgangsmåde gjorde Kommissionen gældende, at der var tale om en generel støtteordning, da den ikke havde noget sektorbestemt eller regionalt sigte. Eftersom denne ordning var gældende for alle investeringer uden nærmere specifikationer angående virksomhedstype, region eller sektor, var den ikke omfattet af undtagelsesbestemmelserne i EØF-traktatens artikel 92, stk. 3, litra a) og c). Uden sådanne specifikationer så Kommissionen sig ikke i stand til at vurdere denne ordnings virkninger for samhandelen inden for Fællesskabet og konkurrencen samt i særdeleshed ikke dens forenelighed med fællesmarkedet.

Hvad angår denne type generelle støtteordninger har Kommissionen besluttet at godkende dem, når en af følgende to betingelser er opfyldt: den pågældende medlemsstat skal enten tilsende Kommissionen en plan for støtteordningens anvendelse på bestemte regioner eller sektorer, eller, når dette ikke er muligt, underrette Kommissionen om de væsentlige individuelle tilfælde, hvor der ydes støtte.

I henhold til Kommissionens beslutning 75/397/EØF [2] har den belgiske regering pligt til på forhånd at anmelde individuelle støtteforanstaltninger af større betydning, der iværksættes i henhold til loven af 17. juli 1959, i tilstrækkelig god tid til, at Kommissionen kan tage stilling til deres forenelighed med fællesmarkedet.

II

Ved skrivelse af 15. november 1985 underrettede den belgiske regering i overensstemmelse hermed Kommissionen om, at den påtænkte i medfør af loven af 17. juli 1959 at yde investeringsstøtte til en planglasfabrikant med hovedsæde i Moustier i provinsen Namur.

Disse investeringer, der tegner sig for et beløb på 1 201 725 000 bfr. tager sigte på modernisering af et af de to produktionsanlæg for floatglas og modernisering af et andet anlæg med henblik på en forbedring af energiforbruget og arbejdshygiejnevilkårene uden nogen udvidelse af den optimale produktionskapacitet. De giver bl.a. mulighed for at fremstille farvet glas og pyrolysefremstillet lagdelt glas sammen med ufarvet glas.

Den påtænkte støtte ydes i form af et rentetilskud på 4 % i seks år for et beløb på 531,6 mio ffr., endvidere en kapitalpræmie på 4 % i seks år for et beløb på 269,55 mio bfr. og en fritagelse for ejendomsskatter i seks år vedrørende de samlede investeringer, alle disse elementer svarende til en nettosubventionsækvivalens på 5,8 %. Den belgiske regering begrunder den påtænkte støtte med, at investeringerne vil føre til en differentiering af produktionen i retning af nye højteknologiprodukter, hvilket ligeledes vil medføre en vækst i eksporten til lande uden for EØF; desuden vil der kunne opnås energibesparelser og gunstige eftervirkninger for anden erhvervsaktivitet i det pågældende område i almindelighed, særlig i stålindustribækkenet Charleroi og omliggende områder.

III

Efter den første gennemgang af anmeldelsen fandt Kommissionen, at disse støtteforanstaltninger ikke kunne betragtes som værende forenelige med fællesmarkedet, da de kan fordreje konkurrencen og påvirke samhandelen mellem medlemsstaterne på en måde, der strider mod den fælles interesse, navnlig da planglasindustrien befinder sig i en sårbar situation, og da en modernisering af et floatglasanlæg efter Kommissionens opfattelse

[1] Moniteur belge/Belgisch Staatsblad af 29. 8. 1959.

[2] EFT nr. L 177 af 8. 7. 1975, s. 13.

principielt er en form for udskiftningsinvestering. Da undtagelsesbestemmelserne i EØF-traktatens artikel 92 ikke syntes at kunne bringes i anvendelse, besluttede Kommissionen at indlede den i EØF-traktatens artikel 93, stk. 2, første afsnit, fastsatte procedure og opfordrede ved skrivelse af 13. januar 1986 den belgiske regering til at fremsætte sine bemærkninger hertil.

Som led i proceduren fremsatte den belgiske regering sine bemærkninger ved skrivelse af 13. juni 1986. Den henviste i særdeleshed til den pågældende virksomheds forsknings- og differentieringsbestræbelser, som de offentlige myndigheder i vid udstrækning havde tilskyndet til og støttet. Den belgiske regering skønnede, at virksomheden ikke siden 1979 ville have påtaget sig udgifter til forskning, udvikling og vedrørende den præindustrielle fase, hvis den ikke havde kunnet påregne støtte i henhold til nævnte lov til den senere industrialisering og tilpasning af det bestående produktionsanlæg. Den belgiske regering gjorde ligeledes gældende, at der i Europa ikke fandtes nogen konkurrence på den støttemodtagende virksomheds nye produkter, og den bestred Kommissionens vurdering af udnyttelsen af produktionskapaciteten inden for planglassektoren; den bestred endvidere påstanden om, at moderniseringen af et floatglasanlæg alene skulle kunne betragtes som en investering i erstatning og modernisering.

Som led i høringen af andre interesserede parter fremsatte to medlemsstaters regeringer samt en brancheorganisation, en producentgruppe inden for samme industrigren samt den støttemodtagende virksomhed deres bemærkninger.

IV

De af den belgiske regering påtænkte foranstaltninger — rentetilskud, kapitalpræmie og fritagelse for ejendomsskatter — må betragtes som støtte efter EØF-traktatens artikel 92, stk. 1, da en del af de investeringsudgifter, som den støttemodtagende virksomhed normalt selv skulle afholde, derved dækkes ved hjælp af statsmidler.

I det daværende Fællesskab, bestående af ti medlemsstater, var der ifølge de oplysninger, Kommissionen råder over, ved udgangen af 1985 25 planglasfabrikker, der fremstillede floatglas, og seks planglasfabrikker, der producerede maskintrukket glas, hvortil kom endnu tre floatglasfabrikker og to fabrikker for maskintrukket glas i Spanien og Portugal.

I Belgien findes der fire floatglasfabrikker og en fabrik, der producerer maskintrukket glas.

Den pågældende belgiske producents to floatglasanlæg har tilsammen en effektiv produktion på 446 000 tons om året, hvilket svarer til ca. 8 % af den samlede kapacitet i Fællesskabet og ca. halvdelen af den belgiske produktion af almindeligt planglas.

Planglas er genstand for samhandel mellem medlemsstaterne, og de forskellige producentgrupper konkurrerer med hinanden. Den pågældende belgiske producent eksporterer ca. 50 % af sin produktion af floatglas til de øvrige medlemsstater og 20 % til tredjelande, medens resten sælges eller forarbejdes i Benelux-landene. Eksporten af planglas (SITC 66440) fra Den belgisk-luxembourgske økonomiske Union til de øvrige medlemsstater udgjorde i 1982: 413 000 tons, i 1983: 447 000 tons, i 1984: 481 000 tons og i 1985: 434 000 tons, medens den tilsvarende import udgjorde 126 000 tons i 1982, 114 000 tons i 1983, 92 000 tons i 1984 og 109 000 tons i 1985. Det må i denne forbindelse tages i betragtning, at der i Luxembourg findes en floatglasfabrik.

Planglasindustrien står over for en række problemer, der skyldes en stagnerende efterspørgsel og en lav kapacitetsudnyttelse som har haft negative virkninger for virksomhedernes finansielle struktur og ført til en nedgang i beskæftigelsen og lukning af en række produktionsanlæg. Den europæiske sammenslutning af planglasproducenter anslår, at overkapaciteten i de daværende ti medlemsstater udgjorde ca. 590 000 tons i 1982, ca. 500 000 tons i 1983, 400 000 tons i 1984 og 480 000 tons i 1985, hvilket svarer til henholdsvis 16 %, 13 %, 10 % og 12 % af nettokapaciteten for afsætteligt glas. Af disse årsager fastslog Kommissionen i sin beslutning 84/497/EØF [1], at den nederlandske regerings påtænkte støtte til en ny fabrik til fremstilling af planglas i Nederlandene var uforenelig med fællesmarkedet og derfor ikke måtte ydes.

Den af den belgiske regering påtænkte støtte vil således påvirke samhandelen mellem medlemsstaterne og fordreje konkurrencen, som omhandlet i EØF-traktatens artikel 92, stk. 1, ved at begunstige den pågældende virskomhed og den belgiske planglasproduktion.

Når en medlemsstat yder finansiel støtte, der styrker visse virksomheders position på bekostning af andre virksomheder, som konkurrerer med dem i Fællesskabet, må denne støtte anses for at påvirke disse andre virksomheder.

Ifølge artikel 92, stk. 1, er de i denne bestemmelse definerede former for støtte principielt uforenelige med det fælles marked.

De undtagelser fra dette princip, der er opregnet i EØF-traktatens artikel 92, stk. 2, kan ikke bringes i anvendelse i den foreliggende sag i betragtning af den påtænkte støttes art og formål.

EØF-traktatens artikel 92, stk. 3, opregner de former for støtte, der kan anses for at være forenelige med fællesmarkedet. Spørgsmålet om en støtteforanstaltnings forenelighed med traktaten må imidlertid afgøres i en fællesskabssammenhæng og ikke blot i henseende til den enkelte medlemsstat. For at sikre at fællesmarkedet

[1] EFT nr. L 276 af 19. 10. 1984, s. 37.

fungerer korrekt samt for at tage hensyn til princippet i EØF-traktatens artikel 3, litra f), må de undtagelser fra EØF-traktatens artikel 92, stk. 1, der er fastsat i samme artikels stk. 3, fortolkes indskrænkende ved vurderingen af enhver støtteordning eller individuel støtteforanstaltning.

Disse undtagelsesbestemmelser kan i særdeleshed kun bringes i anvendelse, såfremt Kommissionen kan fastlå at markedskræfterne alene, dvs. uden støtte, ikke vil kunne tilskynde de eventuelle støttemodtagere til at søge et af de tilstræbte mål virkeliggjort.

At indrømme undtagelser i tilfælde, hvor der ikke er tale om virkeliggørelse af et sådant mål, eller hvor støtten ikke er nødvendig herfor, ville være ensbetydende med at give industrier eller virksomheder i bestemte medlemsstater uberettigede fordele, som kan styrke deres finansielle stilling, påvirke samhandelen mellem medlemsstaterne og fordreje konkurrencen, uden at dette kan retfærdiggøres i hensynet til den fælles interesse som omhandlet i artikel 92, stk. 3.

I betragtning heraf kan ingen af de påtænkte støtteforanstaltninger henføres under nogen af undtagelserne i artikel 92, stk. 3.

Hvad angår undtagelsesbestemmelserne i artikel 92, stk. 3, litra a) og c), der omhandler støtte til fremme af udviklingen i visse områder, må det bemærkes, at levestandarden ikke er usædvanlig lav i nogen belgisk region, og at der ej heller her hersker en alvorlig underbeskæftigelse, som omhandlet i litra a); hvad angår litra c), er Moustier-området i Namur-provinsen, hvor den pågældende producent har sit hjemsted, ikke opregnet blandt de områder, der kræver en særlig regionalstøtte i henhold til Kommissionens beslutning 82/740/EØF om afgrænsningen af udviklingsområderne i Belgien [1].

Hvad angår undtagelserne i artikel 92, stk. 3, litra b), står det fast, at den påtænkte støtte ikke har til formål at fremme virkeliggørelsen af et vigtigt projekt af fælleseuropæisk interesse eller at afhjælpe en alvorlig forstyrrelse i den belgiske økonomi.

Hvad angår undtagelsen i artikel 92, stk. 3, litra c), der omhandler støtte til fremme af udviklingen af visse erhvervsgrene, må det fastslås, at en periodisk modernisering af et floatanlæg, der normalt må finde sted hvert sjette til niende år, i princippet er at betragte som en udskiftningsinvestering, og at udgifterne hertil må anses at indgå i driftsudgifterne. Det er helt normalt og også i producentens egen interesse, at han anvender de mest moderne og effektive teknikker og materialer for derved at reducere driftsudgifterne, herunder også energiudgifterne. Som følge heraf vil støtte til periodisk modernisering af et floatanlæg ikke freme udviklingen i planglasindustrien unden at ændre samhandelsvilkårene på en måde, der strider mod den fælles interesse, jf. artikel 92, stk. 3, litra c). Kommissionen har af disse årsager ved sin beslutning 86/593/EØF [2] skønnet, at en af den belgiske regering planlagt støtte til modernisering af to andre floatglasanlæg i Belgien omfattende en forbedring af energiforbruget og tekniske fremskridt uden nogen forøgelse af den optimale kapacitet var uforenelig med fællesmarkedet og derfor ikke måtte ydes.

Kommissionen har foretaget en meget omhyggelig gennemgang af de oplysninger, som den belgiske regering og den støttemodtagende virksomhed som led i proceduren har givet om de tekniske fornyelser, der er omfattet af den pågældende investering. Ifølge den belgiske regering tegner omkostningerne herved sig for 672 mio bfr., hvilket udgør 56 % af den samlede investering. Kommissionen har desuden noteret sig, at den støttemodtagende virksomhed er den første glasproducent i Europa, der fremstiller energibesparende lagdelt glas direkte på floatanlæg.

I denne forbindelse skal det bemærkes, at lagdelt glas kan fremstilles ved to forskellige processer, enten ved påføring af beklædningslaget under vakuum i forarbejdningsanlæg eller ved pyrolyse i anlæg for fremstilling af planglas. De to processer giver forskellige produkter med hensyn til sammensætning, men produkterne anvendes til dels til samme formål, dvs. isolation af bygninger. I betragtning af den tydelige overkapacitet, der består i forbindelse med beklædt og hærdet glas, besluttede Kommissionen ved sin beslutning 84/507/EØF [3], at en af den Luxembourgske regering planlagt støtte til opførelse af et anlæg til beklædning og hærdning af planglas var uforenelig med det fælles marked og derfor ikke måtte ydes.

Den europæiske sammenslutning af planglasproducenter har udtalt, at støtte til reparation af eksisterende anlæg til fremstilling af normalt planglas vil kunne være berettiget — en opfattelse som Kommissionen ikke deler — men den modsatte sig i 1985 enhver form for støtte til investeringer i forbindelse med forarbejdning af planglas beregnet til anvendelse i automobil- og byggesektoren.

Under disse omstændigheder påvirker den pågældende støtte samhandelsvilkårene på en måde, der strider mod den fælles interesse, selv om investeringen sigter på teknologisk innovation.

Den belgiske regerings støtteprojekt opfylder derfor ikke de nødvendige betingelser for at være omfattet af en af undtagelserne i EØF-traktatens artikel 92, stk. 3 —

[1] EFT nr. L 312 af 9. 11. 1982, s. 18.

[2] EFT nr. L 342 af 5. 12. 1986, s. 32.
[3] EFT nr. L 283 af 27. 10. 1984, s. 39.

VEDTAGET FØLGENDE BESLUTNING:

Artikel 1

Den belgiske regering skal afstå fra den støtte, den i henhold til lov af 17. juli 1959 påtænker at yde til de investeringer, der er foretaget i Moustier af en planglasfabrikant, og som blev anmeldt til Kommissionen ved skrivelse af 15. november 1985.

Artikel 2

Den belgiske regering underretter senest to måneder efter datoen for meddelelsen af denne beslutning Kommissionen om de foranstaltninger den har truffet for at efterkomme den.

Artikel 3

Denne beslutning er rettet til kongeriget Belgien.

Udfærdiget i Bruxelles, den 3. december 1986.

På Kommissionens vegne

Peter SUTHERLAND

Medlem af Kommissionen